

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect în anul 2025

Cifra proiectului: 25.80012.0807.60SE

Denumirea proiectului: *Accelerarea integrării Republicii Moldova în Uniunea Europeană și armonizarea legislației naționale prin mecanismul dreptului comparat*

În anul 2025, proiectul „Accelerarea integrării Republicii Moldova în Uniunea Europeană și armonizarea legislației naționale prin mecanismul dreptului comparat” a avut drept obiectiv principal fundamentarea unei baze analitice riguroase pentru evaluarea gradului de aliniere a cadrului normativ național la acquis-ul comunitar și identificarea direcțiilor prioritare de ajustare legislativă. Etapa a vizat, în mod special, construcția instrumentelor metodologice, realizarea analizei juridice și dezvoltarea unei diagnoze legislative coerente, care să susțină intervențiile ulterioare din etapa 2026.

Implementarea proiectului s-a desfășurat conform Programului integral de realizare și Planului anual anexate la contract, activitățile fiind structurate în jurul a două dimensiuni principale: consolidarea cadrului metodologic și operațional al cercetării și realizarea efectivă a studiilor juridice și comparate. În pofida unei ușoare întârzieri generate de semnarea târzie a contractului de finanțare, echipa a reușit să compenseze decalajele, iar toate activitățile planificate pentru 2025 au fost realizate în termenele finale stabilite.

Un prim set de rezultate este legat de etapa de inițiere a proiectului, în cadrul căreia au fost validate programul de cercetare și planul operațional, au fost clarificate responsabilitățile membrilor echipei, stabilite fluxurile de raportare și ajustat calendarul de activități. Această etapă a asigurat cadrul organizatoric necesar pentru derularea coerentă a activităților de analiză normativă și comparativă, permițând trecerea rapidă de la faza de proiectare la faza de execuție.

În continuare, proiectul a realizat cartografierea cadrului normativ național relevant pentru procesul de integrare europeană, prin analiza a 35 de acte normative și identificarea a 40 de discrepante semnificative în raport cu dreptul Uniunii Europene. Această activitate a condus la delimitarea domeniilor în care legislația națională este apropiată de standardele europene și, simultan, la evidențierea zonelor în care sunt necesare intervenții legislative urgente sau mediu-termine.

Analiza comparativă a legislației europene a reprezentat un al doilea pilon important al etapei 2025. Au fost studiate 15 modele legislative din state membre ale Uniunii Europene (inclusiv Germania, Franța, Italia, Spania, Polonia, România, Țările de Jos, Suedia, Belgia, Austria, Portugalia, Grecia, Finlanda, Ungaria și Cehia), cu accent pe domenii precum protecția datelor, drepturile procedurale, cooperarea judiciară și funcționarea instituțiilor din sectorul justiției. Pe baza acestor modele au fost identificate trei mecanisme de transpunere a dreptului european și patru direcții de eficientizare a procesului justiției, adaptabile contextului Republicii Moldova.

Rezultatele analizei juridice au fost sistematizate într-o matrice de corelare între legislația națională și directivele europene, structurată pe domenii funcționale (drepturi fundamentale, cooperare judiciară, organizarea autorităților publice, proceduri administrative, transparență și digitalizare). Această matrice reprezintă un instrument tehnic esențial pentru etapa următoare, întrucât permite urmărirea gradului de conformitate și prioritizarea intervențiilor legislative.

Un rezultat central al etapei 2025 îl constituie elaborarea raportului de diagnoză legislativă, cu un volum de peste 30 pagini, care sintetizează constatările privind gradul de aliniere a legislației naționale la standardele Uniunii Europene. Raportul oferă o analiză structurată a discrepanțelor conceptuale, procedurale și instituționale și include cinci recomandări preliminare de ajustare

legislativă. Documentul este conceput să funcționeze atât ca instrument de lucru pentru etapa 2026, cât și ca referință pentru alte demersuri de cercetare în domeniul dreptului comparat.

În paralel cu activitățile analitice, proiectul a generat rezultate relevante în planul diseminării științifice. Au fost pregătite și transmise spre publicare două articole în reviste indexate internațional: „COMPARATIVE LAW ASPECTS CONCERNING RECOURSE AGAINST JUDGMENTS FOR WHICH THE REMEDY OF APPEAL IS NOT PROVIDED” (Juridical Tribune – Review of Comparative and International Law, ISSN 3008-637X) și „COMPARATIVE ASPECTS OF THE PROVISIONS OF THE CRIMINAL PROCEDURE CODE OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA REGARDING EXTRAORDINARY REVIEW” (AGORA International Journal of Juridical Sciences, ISSN 1843-570X, E-ISSN 2067-7677). Aceste articole valorifică rezultatele analizei comparative și plasează cercetarea în dialog cu literatura internațională de specialitate.

Tot în contextul diseminării, rezultatele proiectului au fost prezentate în cadrul unei conferințe științifice internaționale la Baku („Actual problems of combating crime”), prin lucrarea „СУДЕБНЫЙ КОНТРОЛЬ НАД УГОЛОВНЫМ ПРЕСЛЕДОВАНИЕМ – ГАРАНТИЯ ЗАЩИТЫ ПРАВ ЧЕЛОВЕКА НА ДОСУДЕБНЫХ СТАДИЯХ”, și la o conferință națională cu participare internațională organizată de Academia „Ștefan cel Mare” („Protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în procesul asigurării ordinii și securității publice”), prin studiul „RECONCEPTUALIZAREA METODOLOGIILOR DREPTULUI COMPARAT ÎN EPOCA GLOBALIZĂRII JURIDICE”. Aceste intervenții au asigurat validarea științifică a rezultatelor intermediare și au consolidat vizibilitatea proiectului.

Pe dimensiunea cooperării naționale, proiectul a consolidat relațiile de colaborare cu instituții precum Curtea de Apel Chișinău, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, Inspectoratul General pentru Migrație, structuri de specialitate ale Ministerului Afacerilor Interne, precum și Academia „Ștefan cel Mare”. Dialogul cu aceste instituții a permis integrarea în analiză a unor perspective operaționale și a contribuit la formularea unor recomandări care țin cont de capacitatea reală de implementare a reformelor.

În plan național, proiectul s-a sprijinit și pe colaborarea cu mediul universitar și organizații neguvernamentale cu experiență în domeniul juridic, administrativ și social. Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul, Academia de Studii Economice din Moldova, Universitatea Liberă Internațională din Moldova, Institutul de Științe Administrative din Republica Moldova, precum și Asociația Obștească „Youth Pulse” și Fundația „Terre des hommes” au constituit repere instituționale relevante pentru înțelegerea contextului intern și pentru testarea aplicabilității recomandărilor proiectului.

Cooperarea internațională a reprezentat un element definitoriu al etapei 2025. Proiectul s-a conectat activ la rețeaua de parteneriate academice și operaționale a Academiei „Ștefan cel Mare”, incluzând instituții precum Estonian Academy of Security Sciences, Organization for Development, Security and Sustainment (Estonia), Lithuanian Police School, Police Academy of Poland in Szczytno, „Dunărea de Jos” University of Galați, „1 Decembrie 1918” University of Alba Iulia, King Danylo University of Ukraine și National Academy of Internal Affairs of Ukraine. Aceste colaborări au facilitat accesul la bune practici și modele juridice validate în spațiul european.

Impactul etapei 2025 se resimte în primul rând în plan științific, prin consolidarea unui cadru metodologic coerent de aplicare a dreptului comparat în analiza proceselor de armonizare legislativă. Raportul de diagnoză, articolele științifice și matricea de corelare legislație națională–

acquis european constituie instrumente cu utilitate de durată pentru cercetarea în domeniul dreptului public, dreptului procesual și politicilor de integrare europeană.

În plan instituțional și social, proiectul a contribuit la creșterea gradului de conștientizare privind necesitatea unei abordări sistematice a alinierii legislative la standardele Uniunii Europene. Dialogul interinstituțional, masa rotundă de validare și interacțiunile cu partenerii naționali și internaționali au sprijinit formarea unei perspective comune asupra domeniilor prioritare de reformă și asupra constrângerilor reale, administrative și operaționale, care trebuie avute în vedere în procesul de ajustare normativă.

Din perspectiva managementului de proiect, dificultatea principală semnalată – semnarea tardivă a contractului – a fost depășită prin replanificarea calendarului și redistribuirea sarcinilor în cadrul echipei, fără afectarea calității livrabilelor. Experiența acumulată evidențiază necesitatea unei flexibilități sporite în gestionarea etapelor inițiale, ceea ce va fi valorificat în planificarea activităților pentru 2026.

În ansamblu, etapa 2025 a proiectului cu cifrul 25.80012.0807.60SE a realizat obiectivele planificate, a produs rezultate științifice validate și a creat un cadru analitic și instituțional solid pentru continuarea cercetării. Baza de date acumulată, instrumentele metodologice dezvoltate, rețeaua de cooperare și recomandările preliminare formulate constituie premise clare pentru o etapă 2026 orientată spre formularea de propuneri concrete de armonizare legislativă și sprijinirea parcursului european al Republicii Moldova.